

IVN Gulp & Geul verkent heel oude omgeving nabij Heijenrath (zat. 24-03-2007).

Het plateau te Heijenrath bood een triest, troebel beeld. Een vochtige mistbank op deze hoogte (ca. 185m. NAP) liet ons beseffen dat wolken en aarde elkaar vandaag op deze plek ontmoetten. Het vochtige karakter van de wolkenlucht ontging niemand want paraplu's waren het eerste half uur nog zichtbaar. Tijdens het afdalen verdween geleidelijk de lichte regen en de rest van de tocht was het droog.

Ondanks alle somberheid waren er 6 personen die de regio Heijenrath-Slenaken wat intensiever wilden leren kennen. Gids Herman vertrok met een enthousiaste groep en had onderweg bijzonder veel aandacht van de deelnemers. Zij testten hem al vanaf het begin tijdens de afdaling naar het dal van de Gulp op zijn parate kennis.

Een paadje naar rechts brengt ons in het Grote Bos waar de soms forse hellingen het werk van de Gulp in vele jaren zichtbaar maken. Geleidelijk sleet dit water zijn huidige dal in de oorspronkelijke vlakke omgeving (hoogvlakke). Voor Herman een uitgelezen kans om de ontwikkeling van het dal te

verduidelijken. Hulp hierbij krijgt hij ook van een tiental grindgroeves welke hem nog veel verder terug laten gaan in de geschiedenis van de regio. Zo komen de loop van de Oermaas en de Rijn ter sprake evenals de plotselinge wending van de Maas als zijrivier van de Rijn naar een zelfstandige stroom welke geleidelijk westwaarts werd gedwongen. De invloed van de laatste grote ijstijd op de toenmalige waterstromen zullen we u onthouden.

Na een poosje in dit hellingbos mogen we weer dalen. Alle vochtigheid die dag zorgde voor soms glibberige paden en een deelnemer probeerde alle glibberigheid te omzeilen door in vol galop een vijftigtal sterk dalende meters verder het struikgewas op te zoeken. Gelukkig geen boom of water voor deze gast.

We belanden via trapjes uiteindelijk bij de sterk kronkelende of meanderende Gulp. Een der kronkels was onlangs doorgebroken zodat de Gulp een minder lange weg richting Geul hoefde af te leggen. In het aangeplante broekbos herkennen we o.a. bloeiend speenkruid, bosanemonen, longkruid en bijna uitgebloeid klein hoefblad. Twee heel

actieve gele kwikstaarten (paartje?) in en langs de Gulp bewijzen dat ook zij een ideale biotoop gevonden hebben. Onderweg was er al eerder aandacht voor tal van wissels (dassen?) en vele markante of omgewaaide bomen zoals die schitterende en sterk vertakte beuk.

Uiteindelijk belanden we bij hoeve en kasteel Karveld waarbij vooral het kasteel nadere uitleg kreeg. Ooit (11e of 12e eeuw) is het enkele tientallen meters verder ontstaan als een houten gebouw op een motte (kunstmatige heuvel, nu nog waarneembaar) waarom heen het water van de Gulp werd geleid. Later ontstond er op de huidige plek een stenen gebouw maar de verdediging door dit kasteel was na de komst van het buskruit niet meer van belang. Geleidelijk ontwikkelden de kastelen zich dan tot meer comfortabele woonkastelen. Helaas ging het oude kasteel ca. 1880 in vlammen op en het huidige herbouwde kasteel maakt gebruik van de oude fundamenten.

Na dit kort uitstapje naar links keren we weer terug naar de route en volgen we een hele poos een licht klimmende betonnen landweg richting bosrand. Boven ligt achter ons het werk van de Gulp in vele jaren, het dal. Langs de bosrand herkennen we al de bergvlier in knop, bijna naast de gewone vlier. De katjes van de wilg variëren van wit tot geel. Genoeg tekenen dat het voorjaar al lang zijn invloed liet gelden.

In dit deel van het bos waren diverse dolines te herkennen. Eentje was pas vorig jaar ontstaan. Een doline is een komvormig gat of put in gebieden met kalksteen in de bodem (mergel). Door regen kan die kalksteen oplossen en onderaardse ruimtes vormen. Als deze instorten is er sprake van een doline. Soms zijn deze gaten tientallen meters in doorsnede en meestal ook vele meters diep. Als mens, dier of

(landbouw)voertuig op het juiste moment op de juiste plek zijn, kunnen zij onbedoeld wegzakken. Na verloop van vele jaren vervagen de scherpe randen van zulke verzakkingen. Een ander soort gaten in de bodem lijkt heel veel op deze dolines maar zijn de restanten van bomkraters. Engelse vliegtuigen lieten tijdens de laatste wereldoorlog vaak hun zware bommen voortijdig vallen om zo nog hun thuisbasis te bereiken. Deze gaten, beter is kraters, zijn gemakkelijk te herkennen want alle grond ligt om zulke gaten als een extra rand rond het gat. Zeker een van de gevonden gaten vertoont alle kenmerken van zulk een bomkrater.

Bij het bereiken van Heijenrath kiezen 3 Slenakenaren voor een eigen, kortere route naar het laag gelegen Sjlennich. Een maagd waakt over hun afwijkend gedrag. Het resterend trio passeert een manege en bewondert een bijna 300 jaar oude kapel (uit 1714). Een paar honderd meter verder staan we even na drieën weer op ons vertrekpunt. Tot ieders verbazing hebben we de route in recordtempo afgelegd. Een dik uurtje later verwarmt de zon weer het groene Heuvelland.

